

SUOMEN HALLITUKSELLE

Suomen perustuslaillinen kaksikielisyys voidaan taata vain edellyttäen että työn alla olevassa kunta- ja palvelurakennemuutuksessa huomioidaan niitä reunaehtoja jotka luovat jatkossakin edellytyksiä maan ruotsinkielisyydelle. Folktinget, jonka vastuulla on Suomen kaksikielisuuden esille tuominen, painottaa että ruotsin kieli on vaarassa ellei tulevaisuudessa löydy elinvoimaisia hallinnollisia alueita joiden enemmistökieli on ruotsi.

Suomen perustuslain 17 § 2 mom. mukaan ”*Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan.*” 122 § käsittelee hallinnollista jakoa ja ruotsinkielisen väestön oikeuksia. Myös Suomen ratifioimassa, Euroopan neuvoston säännössä alueellisista ja vähemmistökielistä todetaan, että vähemmistökielen maantieteellistä aluetta tulee kunnioittaa.

Kielilaissa (2004) määritellään kansalaisten subjektiivinen oikeus palveluihin maan kansalliskielillä, suomella ja ruotsilla. Laki on laaja ja merkitsee kansalaisten oikeutta samanarvoiseen kielelliseen kohteluun. Käynnissä olevan virka-alueiden uudistuksen tulee luonnollisesti kunnioittaa tätä laissa säädettyä periaatetta, joka tarkoittaa että kuntalaisille on annettava täysiarvoista palvelua myös ruotsin kielellä. Kielilaki ei kuitenkaan ota kantaa niihin ehtoihin, jotka vaikuttavat ruotsin kielen mahdollisuuksiin säilyä elinvoimaisena kielenä Suomessa. Näistä ehdoista vastuu on viime kädessä hallituksella ja eduskunnalla. Folktinget painottaa, että tarvitaan erilaisia ratkaisuja ruotsin- ja kaksikielisille alueille. Paikallisten mielipiteiden kunnioittaminen on menestyksellisen uudistuksen edellytyksenä.

Professori Kaarle Tuori, joka hallituksen aloitteesta on tehnyt selvityksen kuntauudistuksesta, toteaa muun muassa, että ” *Kunnallisen demokratian näkökulmasta kieliolosuhteiden muutokset voivat huonontaa ruotsinkielisen väestön mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa. Siksi kieliolosuhteiden muutokset on otettava huomioon silloinkin, kun uudistus arvioidaan kunnallisen itsemääräämisoikeuden sekä siihen sisältyvän, perustuslain 122 § demokratiaehdon mukaan.*”

Valtioneuvostossa valmisteltavassa uudessa kuntarakenteen puitelaissa tulee täten luoda edellytykset sille, että ruotsin kieli Suomessa siirtyy tuleville sukupolville elinvoimaisena kielenä ja nimenomaan säätää, että uudistuksessa tulee pyrkiä kielellisesti yhtenäisiin alueisiin. Uuden lain on otettava huomioon, etteivät sellaiset ratkaisut saa olla kunnille taloudellisesti epäedullisia. Folktinget ehdottaa, että asetetaan erityinen selvitysmies selvittämään tulevan lain kielellisiä seurauksia.

Ehto ruotsin kielen elinvoimaisuudelle on, että jatkossakin on kuntia ja hallinnollisia alueita, joissa ruotsinkieli toimii enemmistökielenä. Näillä alueilla asuvien suomenruotsalaisten osuutta ei tule pienentää hallinnollisin toimenpitein. Ruotsinkielisen palvelun takaavia erityisratkaisuja tulee harkita niiden kasvualueiden osalta, joissa ruotsinkielinen väestö on suuri, mutta joiden prosentuaalinen osuus on suhteellisen pieni. Vahva kaksikielisyys pääkaupunkiseudulla on tärkeää kansallisesta näkökulmasta.
